

Research Article

Validity and Reliability of Persian Version of Metapersonal self

Authors

Asieh Ardani¹, Parviz Azadfallah^{2*}, Hojjatollah Farahani³

1. Ph.D. student in Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Department of Psychology, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. (Corresponding Author).

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

Abstract

Receive Date:
23/12/2020

Accept Date:
05/10/2021

Introduction: for assessing metapersonal self-construal and studying the cognitive, Motivational, emotional, and behavioral correlates of it, we need a valid and reliable scale. The present study aimed to develop a Persian version of the metapersonal scale (MPS) and to examine its psychometric properties.

Method: The English version of the Metapersonal scale was translated and back-translated and then administered to 200 (200 females) students of Tehran and Shahid Beheshti universities. The validity of the Persian version of the Metapersonal self-scale (MPS) was assessed via exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, concurrent validity, and divergent validity. Correlations between the metapersonal scale scores and Interpersonal Reactivity Index and DASS-21 scale were used to assess concurrent and divergent validity respectively. The reliability of the Persian version of the Metapersonal scale was assessed via Cronbach's alphas and ordinal theta .

Results: The results obtained from exploratory factor analysis using Principle Axis factoring identified one factor and Confirmatory factor analysis confirmed a unidimensional factor structure .

Concurrent and divergent validity coefficients of the scale with Interpersonal Reactivity Index and DASS-21 were significant and its validity was confirmed. The scale demonstrated adequate internal consistency (Cronbach's alpha coefficient: 0/86 and ordinal theta coefficient: 0/84).

Discussion and Conclusion: In general, the results of this study indicated that the Persian version of metapersonal scale is unidimensional, which has appropriate reliability and validity for application in psychological studies conducted for Iranian samples.

Keywords

Metapersonal Scale, Psychometric Properties, Validity, Reliability, Factor Structure.

Corresponding Author's E-mail

Azadfa_p@modares.ac.ir

رواسازی و اعتباریابی نسخه فارسی مقیاس خود فراشخصی (MPS)

نویسندگان

آسیه اردانی^۱، پرویز آزادفلاح^{۲*}، حجت‌اله فراهانی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: افرادی با خود فراشخصی برای پیدا کردن معنای زندگی و تعریف خود، از ابعاد شخصی و اجتماعی فراتر می‌روند، احساس هویت در این اشخاص فراتر از تمرکز بر خود بوده و شامل احساس ارتباط با تمام موجودات است. برای بررسی اثرهای شناختی، انگیزشی، هیجانی و رفتاری این بعد از تفسیر خود، وجود ابزاری که از روایی و اعتبار قابل قبولی برخوردار باشد، ضروری است. هدف پژوهش حاضر رواسازی و اعتباریابی نسخه فارسی مقیاس خود فراشخصی است.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۱۰/۰۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۰۲/۲۰

روش: نمونه پژوهش حاضر شامل ۲۰۰ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ دانشگاه تهران و شهید بهشتی بودند و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. نسخه فارسی مقیاس خود فراشخصی پس از طی مراحل ترجمه-بازترجمه، تنظیم و همراه با پرسشنامه‌های شاخص واکنش‌پذیری بین فردی و مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی اجرا گردید. در این پژوهش جهت بررسی روایی مقیاس، از تحلیل عاملی تأییدی و روایی همگرا و واگرا استفاده شد. برای بررسی روایی همگرا، همبستگی این مقیاس با زیرمقیاس‌های خیال‌پردازی، دیدگاه‌گیری و توجه همدلانه از مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی و برای بررسی روایی واگرا همبستگی آن با مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی محاسبه گردید. هم‌چنین اعتبار مقیاس با استفاده از روش اعتبار همسانی درونی آلفای کرونباخ و تنای ترتیبی مورد ارزیابی قرار گرفت.

نتایج: نتایج تحلیل عاملی تأییدی ساختار تک عاملی در نمونه ایرانی را تأیید می‌کند و دلالت بر نیکویی برازش و مطلوب بودن مدل تک عاملی دارد ($\chi^2/df=2/607$, $GFI=0/917$, $RMSEA=0/0969$, $SRMR=0/0553$). همبستگی‌های معنادار بین مقیاس خود فراشخصی با مقیاس‌های شاخص واکنش‌پذیری بین فردی و مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی نیز روایی همگرا و واگرای مقیاس خود فراشخصی را تأیید می‌کنند ($p<0/05$). اعتبار مقیاس با استفاده از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس ۰/۸۶ و تنای ترتیبی کل مقیاس برابر با ۰/۸۴ به دست آمد.

بحث و نتیجه‌گیری: به‌طور کلی می‌توان گفت نسخه فارسی مقیاس خود فراشخصی ساختاری تک عاملی داشته و از روایی و اعتبار لازم برای کاربرد در پژوهش‌های روان‌شناختی با نمونه ایرانی برخوردار است.

کلیدواژه‌ها

مقیاس خود فراشخصی، ویژگی‌های روان‌سنجی، روایی، اعتبار، ساختار عاملی.

نشانی پست الکترونیکی

نویسنده مسئول

azadfa_p@modares.ac.ir

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری نویسنده اول است.

مقدمه

ارتباطی^{۱۸} تقسیم کردند. وابستگی ارتباطی شامل بعدی از تفسیر خود است که فرد در ارتباط با نقش‌ها و روابط خانوادگی نزدیک و مبتنی بر دل‌بستگی تعریف می‌شود؛ اما در وابستگی اجتماعی تفسیر خود بر اساس عضویت در گروه‌های اجتماعی بزرگ (نژاد، قومیت، ملیت و یا مذهب) و یا گروه‌های اجتماعی کوچک‌تر (گروه‌ها، کلوب‌ها و یا دیگر سازمان‌ها) صورت می‌گیرد.

با وجود آن‌که بعد وابستگی ارتباطی به گسترده شدن دامنه مفهوم خود منجر شد، این بعد نیز نتوانست تمام تفاوت‌های فردی و فرهنگی را در زمینه انتزاع خود تبیین نماید. به نظر می‌رسید هم در سطح فردی و هم در سطح فرهنگی (فرهنگ‌هایی مانند تائیسیم، ودانت، بودیسم، هندوئیسم و...) افرادی هستند که برای تفسیر خود و پیدا کردن معنای زندگی‌شان، افقی فراتر از ابعاد فردی و اجتماعی را در نظر می‌گیرند و با تمام موجودات جهان احساس ارتباط و یکپارچگی می‌نمایند؛ بنابراین بعد سوم از تفسیر خود بانام خود فراشخصی^{۱۹} توسط استرونیک^{۲۰} و دسیکو^{۲۱} [۴] ارائه شده است.

مفهوم خود فراشخصی شامل دیدگاهی از خود است که اساساً با تمام زندگی پیوستگی و ارتباط دارد؛ بنابراین در این نوع از تفسیر خود، رابطه فرد با بیرون از خود فراتر از روابط خانوادگی و اجتماعی است و فرد با تمام بشریت و طبیعت احساس پیوستگی و یکپارچگی می‌کند [۴].

شواهدی از وجود خود فراشخصی در مطالعات روانشناسی به چشم می‌خورد. پایدمنت^{۲۲} [۵] بیان می‌کند مذاهب مختلف با وجود این‌که به لحاظ آداب و مناسک، تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند، تقریباً همگی بر سر این موضوع توافق دارند که تمامی موجودات جهان از جمله خود انسان‌ها با یکدیگر اتحاد دارند. کلونینجر^{۲۳} [۶] نیز تعالی خود^{۲۴} را به‌عنوان یکی از ابعاد شخصیت معرفی می‌کند. سازمان بهداشت جهانی در تعریف خود درباره ابعاد وجودی انسان، بعد معنویت^{۲۵} را نیز در کنار ابعاد زیستی، روانی و اجتماعی

در دهه‌های اخیر روانشناسی در کنار واری‌ارتباط مستقیم سازه‌ها و متغیرهای مختلف، درصدد کشف و تبیین فرایندها و مکانیسم‌های میانجی‌گر رابطه‌های مزبور است.

«تفسیر خود»^۱ یکی از متغیرهایی است که به نظر می‌رسد ارتباط میان فرهنگ و فرآیندهای شناختی، انگیزشی و هیجانی را میانجی‌گری می‌کند و به نحوه تعریف و تفسیر افراد از خود اشاره دارد [۱]. این مفهوم نخستین بار در سال ۱۹۹۱ توسط مارکوس^۲ و کیتایاما^۳ [۲] جهت تبیین تفاوت افراد در فرهنگ شرق و غرب در تعریف و تفسیری که از خود دارند، به‌کاربرده شد. به عقیده این دو روانشناس اجتماعی افراد در فرهنگ غرب دارای تفسیر خود مستقل^۴ و در فرهنگ شرق دارای تفسیر خود وابسته^۵ هستند.

تفسیر خود مستقل جدا از بافت اجتماعی تعریف می‌شود و دارای ساختار محدود^۶ (محصور)، منفرد^۷ و باثبات^۸ است. این افراد بر احساسات، افکار و توانایی‌های درونی، منحصربه‌فرد بودن^۹، ابراز خود، محقق ساختن صفات درونی، ارتقای اهداف شخصی و صریح و رک بودن^{۱۰} در ارتباطات تأکید دارند. همچنین دیگران تنها در بافت مقایسه اجتماعی مورد توجه و اهمیت قرار می‌گیرند و هسته اصلی عزت‌نفس این گروه را توانایی ابراز خود و میزان اعتباربخشی به توانایی‌های درونی‌شان تعیین می‌کند. در مقابل، تفسیر خود وابسته در ارتباط با بافت اجتماعی تعریف می‌شود و دارای ساختار متغیر^{۱۱} و منعطفی^{۱۲} است. افراد دارای تفسیر خود وابسته بر جایگاه‌ها و نقش‌ها و ارتباط‌های اجتماعی و بیرونی تأکید دارند و تعلق داشتن^{۱۳} و سازگار بودن با دیگران، در جای خود قرار گرفتن، اقدام به‌جا و به‌موقع، ارتقای اهداف دیگران، محافظه‌کار بودن و ذهن‌خوانی^{۱۴} از ویژگی‌های آنان است؛ همچنین ارتباط با دیگران در یک بافت مشخص، تفسیر خود را در آنان شکل می‌دهد. هسته اصلی عزت‌نفس در این گروه، کنترل خود و سازگاری با بافت اجتماعی^{۱۵} است [۱]. از سوی دیگر کراس^{۱۶}، باکون و موریس [۳] مقوله وابستگی را به دو زیر مقوله وابستگی اجتماعی^{۱۷} و وابستگی

14. "Read other's mind"

15. Maintain harmony with social context

16. Cross

17. Social interdependent

18. Relational interdependent

19. Metapersonal

20. Stronik

21. DeCicco

22. Piedmont

23. Cloninger

24. Self- transcendence

25. Spirituality

1. Self- construal

2. Markus

3. Kitayama

4. Independent

5. Interdependent

6. Bounded

7. Unitary

8. Stable

9. Be unique

10. Be direct

11. Variable

12. Flexible

13. Belong

معنادار و با متغیر بخشش (فارغ از باورها و اعمال مذهبی) و هیجان نشاط همبستگی مثبت و معناداری نشان داد. جهت سنجش هماهنگی درونی این پرسشنامه ضریب آلفا کرونباخ این مقیاس در پژوهش‌های مختلفی بررسی شده است، میزان آلفا کرونباخ در این پژوهش‌ها به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۵، ۰/۸۳ و ۰/۸۱ گزارش شده است (آرکنوی، استرونیک و دسیکو [۱۳]؛ دسیکو و استرونیک [۴]؛ مارا، دسیکو و استرونیک [۱۴]؛ پاسمور [۱۵]؛ همچنین در تعدادی از پژوهش‌ها ارتباط این متغیر شخصیتی با متغیرهای روان‌شناختی دیگر بررسی شده است. هانلی، بیکر و گارلند [۱۶] همبستگی معناداری را میان این مقیاس و ذهن‌آگاهی و انتزاع خودبین فردی-اجتماعی یافتند که در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. از میان ارزش‌هایی که نظریه شوارتز بیان می‌کند این بعد از انتزاع خود با ارزش‌های معنویت، جهانی‌نگری و سنت ارتباط معناداری دارد [۱۱]. در پژوهشی دیگر نیز آرکنوی، استرونیک و دسیکو [۱۳] نشان دادند که از میان سه نوع انتزاع خود، (مستقل، وابسته و فراشخصی) تنها خود فراشخصی، نگرانی زیست‌محیطی، همکاری زیست‌محیطی و رفتارهای حفاظت از محیط‌زیست را پیش‌بینی می‌کند. زیرا افراد زمانی که با جهان و دیگر موجودات زنده احساس یکپارچگی می‌کنند بیشتر از محیط‌زیست حفاظت کرده و آسیب کمتری به آن می‌زنند.

در فرهنگ ایران نیز که بسیار متأثر از مفاهیم مذهبی و عرفانی است، وحدت و یکپارچگی با جهان هستی، مفهومی کاملاً آشنا است. در اندیشه مولانا انسان دارای دو نوع خود است؛ خود اصیل که ارتباط عمیقی با خدا دارد و اساساً ریشه‌اش در پیوستگی به اوست و خودی که شخص به‌طور کاذب برای خویش به وجود می‌آورد. فردی که تمام محتویات تجربی ذهن را تعطیل و یا طرد کرده باشد به وحدتی محض و آگاهی ناب که همان نفس بسیط است، دست می‌یابد. عارف در این مرحله یک‌باره خود را با یک نفس کلی نامتناهی، یگانه می‌یابد و دیواره‌های نفس جزئی و جدا مانده‌اش فرومی‌ریزد و خود را فراتر از حدود مرز خویش و غرق در آگاهی بی‌کران جهان می‌بیند [۱۷].

در مجموع به نظر می‌رسد که با توجه به چهارچوب‌های عرفانی و آیینی در فرهنگ ایران، این بعد از مفهوم خود در فرهنگ ما علاوه بر ابعاد مستقل، وابسته اجتماعی و یا وابسته ارتباطی وجود داشته باشد. بدیهی است که برای واری این بعد، وجود یک مقیاس کارآمد و متناسب با فرهنگ ضروری است. مقیاس خود فراشخصی که موضوع پژوهش حاضر است،

انسان مطرح می‌کند [۷]. انسان‌شناسان و فلاسفه نیز در مطالعات خود نشان می‌دهند در میان فرهنگ‌ها و مذاهب مختلف نوعی از جهان‌بینی وجود دارد که در آن افراد خود را در یکپارچگی و ارتباط با تمام جهان و موجودات می‌دانند [۸ و ۹]؛ در واقع معنویت به‌عنوان یک بعد اساسی تجربه بشری در سراسر جهان به‌سوی یکی از محوری‌ترین مباحث روان‌شناسی حرکت می‌کند [۱۰]. پس به نظر می‌رسد مفهوم خود فراشخصی از پشتوانه قوی در رشته‌های مختلف برخوردار است.

خود فراشخصی با گروه منحصربه‌فردی از ارزش‌ها (جهان‌گرایی^۱، معنویت^۲ و خود راهبری^۳) در نظریه شوارتز^۴ ارتباط معناداری دارد. این همگامی نشان می‌دهد افرادی با مفهوم خود فراشخصی نسبت به تمام انسان‌ها و طبیعت احساس قدردانی و حمایت می‌کنند و در جستجوی معنا و هماهنگی درونی هستند [۱۱]. به نظر می‌رسد این افراد به‌واسطه تجربه هیجان‌های مثبت متعالی^۵ مانند حرمت^۶ و هیبت^۷ احساس رضایت بیشتری را تجربه می‌کنند [۱۲]، همچنین به دلیل احساس وحدت و یکپارچگی با دنیا، نگرش مشفقانه‌ای نیز نسبت به خود دارند و شاید به همین دلیل از بهزیستی بالاتری نیز برخوردارند [۱۱].

مفهوم خود فراشخصی بیشتر در فرهنگ‌هایی که دارای باورهای مذهبی هستند مانند فرهنگ بودیسم دیده می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که این نوع از مفهوم خود رابطه میان معنویت و سلامت روانی را میانجی‌گری می‌کند [۱۱]. به توجه به مطالب بیان‌شده به نظر می‌رسد این سازه مستقل از تفسیر خود مستقل و وابسته بوده و زمینه‌های شکل‌گیری و پیامدهای آن نسبت به دو سازه تفسیر خود مستقل و وابسته متفاوت است. مقیاس خود فراشخصی در سال ۲۰۰۷ توسط دسیکو و استرونیک معرفی شده و دارای ۱۱ گویه است که بر روی طیف لیکرتری ۷ درجه‌ای از «اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند» تا «کاملاً در مورد من صدق می‌کند» پاسخ داده می‌شود.

دسیکو و استرونیک [۴] به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و پایه‌های نظری خود فراشخصی پرداختند. در این پژوهش نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد خود فراشخصی یک بعد مجزا از ابعاد خود مستقل و وابسته است و مطلوبیت اجتماعی پایینی نیز برای آن گزارش شد. در بخش سوم و چهارم این مطالعه نیز روایی همگرا و واگرایی مقیاس خود فراشخصی تأیید شد. این بعد از انتزاع خود با عدم تحمل ابهام، نژادپرستی و اضطراب همبستگی منفی و

5. Transcendent emotions

6. Reverence

7. Awe

1. Universalism

2. Spirituality

3. Self-direction

4. Schwartz

۲۰۰ پرسشنامه دارای شرایط ورود به تحلیل بودند.

ابزارهای پژوهش

مقیاس‌های به‌کاربرده شده در جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش، مقیاس ۱۱ گوی‌های خود فراشخصی (MPS)، شاخص واکنش‌پذیری بین فردی^۳ (IRI) و مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (DASS-21) بودند.

مقیاس خود فراشخصی (MPS)

مقیاس خود فراشخصی مشتمل بر ۱۱ گویه است که توسط دسیکو و استرونیک در سال ۲۰۰۷ تدوین گردید و بر روی طیف لیکرتی ۷ درجه‌ای از «اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند» تا «کاملاً در مورد من صادق است» پاسخ داده می‌شود. ضریب همسانی درونی آلفای کرونباخ برای مفهوم خود فراشخصی ۰/۸۸ گزارش شده است [۴]. جهت سنجش روایی همگرا و واگرا نیز نشان داده شد که مفهوم خود فراشخصی با عدم تحمل ابهام ($r = -0/26$)، نژادپرستی ($r = -0/32$) و اضطراب ($r = -0/26$) همبستگی منفی معنادار و با بخشش و خیرخواهی ($r = 0/27$) همبستگی مثبت معنادار داشته است [۴].

شاخص واکنش‌پذیری بین فردی (IRI)

این مقیاس توسط دیویس^۴ [۲۳] به منظور سنجش رفتارهای بین فردی تدوین شده است و شامل چهار مؤلفه خیال‌پردازی^۵، توجه همدلانه^۶، داشتن چشم‌انداز^۷ و پریشانی شخصی^۸ و ۲۸ گویه است که در یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۵=کاملاً در مورد من صدق می‌کند تا ۱=اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند) به ارزیابی نظر پاسخگویان می‌پردازد؛ ضریب آلفای این شاخص در دامنه‌ای از ۰/۷۵ تا ۰/۸۲ به دست آمده است [۲۳]. در نسخه فارسی فیض‌آبادی و همکاران [۲۴] ضریب پایایی خرده مقیاس‌ها را از ۰/۵۷ تا ۰/۷ و روایی آن را مناسب گزارش کرده‌اند.

مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (DASS-21)

مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی برای بررسی روایی واگرایی مقیاس مفهوم خود فراشخصی در نظر گرفته شد. لوی‌باند^۹ و لوی‌باند^{۱۰} [۲۵] این مقیاس را معرفی کردند. این مقیاس دارای دو نسخه بلند ۴۲ گوی‌های و نسخه کوتاه ۲۱ گوی‌های است و مجموعه‌ای از سه زیرمقیاس خود سنجی است که برای اندازه‌گیری حالت‌های هیجانی منفی افسردگی،

یک ابزار خود گزارشی است که مفهوم خود فراشخصی را در افراد می‌سنجد. خود فراشخصی بعدی از ابعاد هویت است که تنها محدود به مرزهای فردی و شخصی نیست؛ بلکه میزان احساس یکپارچگی فرد با کل بشریت، زندگی و جهان هستی را ارزیابی می‌کند.

سؤال پژوهش

آیا مقیاس خود فراشخصی دارای ویژگی‌های مطلوب روان‌سنجی برای کاربرد در جمعیت ایرانی است؟

روش

نوع پژوهش

این پژوهش یک طرح پیمایشی بوده و در آن از شاخص‌های توصیفی ضرایب اعتبار، روایی برای برآورد ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خود فراشخصی استفاده شده است.

آزمودنی

الف) جامعه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ دانشگاه تهران و شهید بهشتی بودند.

ب) نمونه پژوهش

نمونه‌ی پژوهش حاضر به شیوه‌ی در دسترس انتخاب شد. از آنجایی که هدف پژوهش حاضر بررسی تحلیل عاملی تأییدی مقیاس MPS بود، حجم نمونه موردنیاز مشخص شد. برای انجام تحلیل عاملی هیر^۱ و همکاران [۱۸] بیان می‌کنند که حجم نمونه باید بیشتر از ۱۰۰ نفر باشد و کلین^۲ نیز معتقد است که حجم نمونه نباید کمتر از ۱۰۰ نفر باشد [۱۹]. علاوه بر این در سایر منابع به نسبت افراد نمونه به متغیرها اشاره شده است که نباید میزان آن کمتر از نسبت ۱ به ۵ باشد [۲۰ و ۲۱]. در برخی از پژوهش‌ها به نسبت ۱ به ۱۰ نیز اشاره شده است [۲۲]. با توجه به این که باید تحلیل عاملی تأییدی بر روی نمونه موردنظر انجام گیرد نسبت محافظه‌کارانه ۱ به ۲۰ (به ازای هر سوال ۲۰ آزمودنی) را در نظر گرفته‌ایم. براین اساس، حداقل مجموع حجم نمونه موردنیاز برای این پژوهش ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شده است و با توجه به درصدی از پرسشنامه‌ها که در هر پژوهش دچار ریزش می‌شوند در نهایت ۲۱۵ پرسشنامه، جمع‌آوری شد که

6. Empathic concern
7. Perspective taking
8. Personal distress
9. Lovibond
10. Lovibond

1. Hair
2. Kline
3. Interpersonal reactivity index
4. Davis
5. Fantasy

می‌دادند، توضیح داده و رضایت آگاهانه آنان اخذ شد. علاوه بر این پرسشنامه‌ها به صورت بی‌نام تکمیل و سایر اطلاعات مربوط به شرکت کنندگان نیز به صورت محرمانه نگهداری شد. گزارش پژوهش نیز به گونه‌ای ارائه شده است که شناسایی شرکت کنندگان ممکن نباشد.

شیوه تحلیل داده‌ها

داده‌ها نمره‌گذاری و قبل از تحلیل آماری از جهت صحت ورود اطلاعات و ارزش‌های از دست رفته بررسی شدند پرسشنامه‌هایی که به یک گویه دو پاسخ داده بودند و همچنین مواردی که کمتر از ۱۰ درصد سؤالات پاسخ داده شده بودند، کنار گذاشته شدند. برای بررسی نرمال بودن داده‌های مقیاس MPS و برای سنجش ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس خود فراشخصی (MPS)، به بررسی روایی و اعتبار پرسشنامه پرداخته شد. بدین منظور در این پژوهش جهت بررسی روایی مقیاس، از تحلیل عاملی تأییدی^۱ و روایی همگرا^۲ و واگرا^۳ استفاده شد. برای بررسی روایی همگرا، همبستگی این مقیاس با زیرمقیاس‌های خیال‌پردازی، دیدگاه‌گیری و توجه همدلانه از مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی و برای بررسی روایی واگرا همبستگی آن با مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی DASS-21 محاسبه گردید. همچنین اعتبار مقیاس با استفاده از روش اعتبار همسانی درونی (آلفای کرونباخ-۴) مورد ارزیابی قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای «اس. پی. اس. اس-۵» نسخه ۲۴ و «لیزرل» نسخه ۸/۸ انجام شد.

نتایج

ویژگی‌های جمعیت‌شناسی نمونه بررسی شده در جدول ۱ نشان داده شده است.

اضطراب و تنیدگی طراحی شده است. هریک از سه زیرمقیاس شامل ۷ ماده است که بر روی طیف لیکرتی ۴ درجه‌ای از «اصلاً در مورد من صدق نمی‌کند» تا «کاملاً در مورد من صادق است» پاسخ داده می‌شود و نمره نهایی هر کدام از طریق مجموع نمرات مواد مربوط به آن به دست می‌آید. لوی‌بند و لوی‌بند برای ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی، این آزمون را روی یک نمونه غیر بالینی ۲۹۱۴ نفری اجرا کردند و نشان دادند که اعتبار آن که با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد، برای هر سه زیرمقیاس افسردگی ۰/۹۱، اضطراب ۰/۸۴ و تنیدگی ۰/۹۰ و قابل قبول است [۲۵]. اصغری مقدم و همکاران به بررسی روایی و اعتبار فرم بلند [۲۶] و صاحبی و همکاران [۲۷] به بررسی روایی و اعتبار فرم کوتاه مقیاس DASS در نمونه ایرانی پرداختند. همسانی درونی فرم ۲۱ گوی‌های با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب نتایج ۰/۷۷، ۰/۷۹ و ۰/۷۸ را به دست آمد. همچنین روایی آن به صورت تحلیل عاملی، روایی ملاک و روایی همگرا و واگرا مورد بررسی قرار گرفت و ضرایب به دست آمده بسیار رضایت‌بخش و در سطح $P < 0/0001$ معنادار بود.

شیوه انجام پژوهش

برای روایی محتوایی، معمولاً فرایند چندمرحله‌ای شامل ترجمه، باز ترجمه و اطمینان یابی از هم‌ارزی مفهومی مقیاس‌ها را پیشنهاد می‌کنند [۲۸]. پس از آماده‌سازی نسخه فارسی MPS، این مقیاس به همراه پرسشنامه‌های اطلاعات جمعیت شناختی، DASS-21 و IRI در بین دانشجویان دانشگاه تهران و شهید بهشتی اجرا شد و حذف اثر ترتیب، چینش و ترتیب قرار گرفتن پرسشنامه‌ها بر اساس الگوی تصادفی بود. همچنین با توجه به موازین اخلاق پژوهشی، شرکت در این پژوهش برای تمامی دانشجویان داوطلبانه بود و به آنان در مورد نوع پژوهش و فعالیت‌هایی که باید انجام

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناسی

متغیر	طبقات	فراوانی (درصد)
جنس	مرد	۷۷ (۳۸/۵٪)
	زن	۱۲۱ (۶۰/۵٪)
	جمع	۱۹۸ (۹۹٪)
وضعیت تأهل	بدون پاسخ	۲ (۱٪)
	مجرد	۱۷۴ (۸۷٪)
	متاهل	۲۱ (۱۰/۵٪)
رشته تحصیلی	جمع	۱۹۵ (۹۷/۵٪)
	بدون پاسخ	۵ (۲/۵٪)
	علوم پزشکی	۲۶ (۱۳٪)
	مهندسی	۴۵ (۲۲/۵٪)
	علوم پایه	۳۶ (۱۸٪)
	علوم انسانی	۹۰ (۴۵٪)
	جمع	۱۹۷ (۹۸/۵٪)

4. Cronbach's Alpha
5. SPSS
6. LISREL

1. Confirmatory factor analysis
2. Concurrent validity
3. Divergent validity

گویه با نمره کل تصحیح‌شده بررسی شد. نتایج این بررسی در جدول ۲ نشان داده شده است.

به‌منظور بررسی روایی سازه مقیاس، به بررسی تحلیل عامل تأییدی آن می‌پردازیم. مناسب بودن گویه‌های آزمون برای تحلیل عاملی با استفاده از شاخص همبستگی نمره هر

جدول ۲. همبستگی گویه‌ها با نمره کل

گویه	همبستگی با نمره کل تصحیح‌شده	گویه	همبستگی با نمره کل تصحیح‌شده
۱	۰/۴۵۸	۶	۰/۵۶۵
۲	۰/۴۲۲	۷	۰/۶۲۱
۳	۰/۶۲۰	۸	۰/۴۵۰
۴	۰/۴۳۱	۹	۰/۶۴۶
۵	۰/۳۵۰	۱۰	۰/۵۷۳
		۱۱	۰/۵۰۴

فراشخصی و آزمون معناداری سهم هریک از ماده‌ها در اندازه‌گیری سازه خود فراشخصی در جمعیت ایرانی روش تحلیل عاملی تأییدی (با استفاده از نرم‌افزار لیزرل) به کار رفت.

برای سنجش روایی این مقیاس یک نمودار با بارهای عاملی برازش یافته استاندارد (ضرایب رگرسیون استاندارد) رسم شده است. همچنین برای تعیین برازش مدل با داده‌ها از شاخص‌های مجذور خی، χ^2 نسبی (نسبت مجذور خی به درجه آزادی)، ریشه دوم واریانس خطای تقریب (RMSEA)، ریشه استاندارد باقیمانده مجذور میانگین (SRMR)، شاخص برازندگی (GFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (NFI)، شاخص برازندگی غیر تطبیقی (NNFI) و برازندگی افزایشی (IFI) استفاده شد.

شکل ۱ اندازه‌گیری کل پرسشنامه در حالت تخمین استاندارد را نشان می‌دهد. بار عاملی، میزان همبستگی هر ماده را با متغیر مکنون خود فراشخصی نشان می‌دهد. با توجه به شکل ۱ می‌توان بارهای عاملی هریک از ماده‌های پژوهش را مشاهده کرد (معناداری در سطح $0/001$)

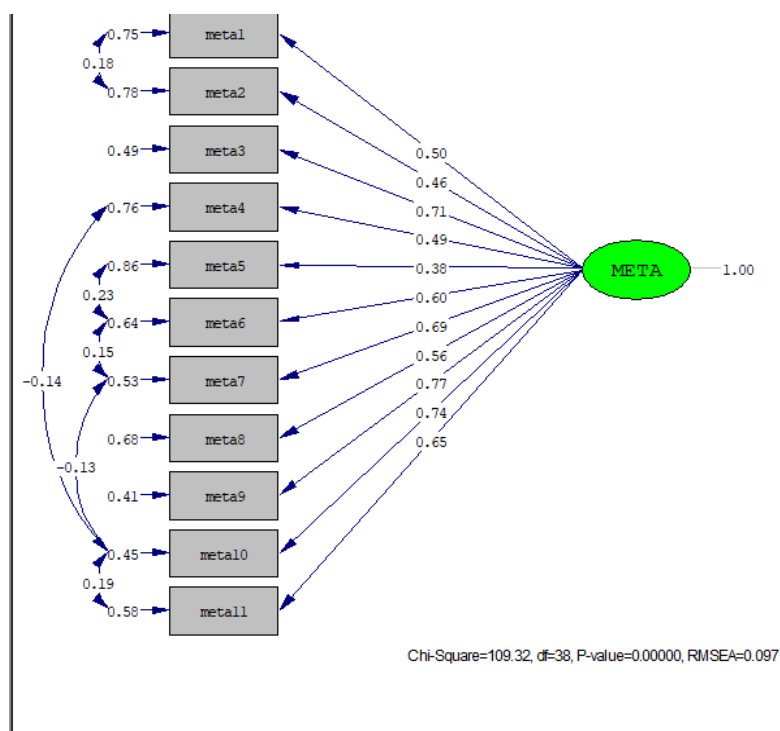
بر اساس جدول ۲، بررسی میزان همبستگی گویه‌ها با نمره کل تصحیح‌شده نشان می‌دهد که تمام گویه‌های مقیاس از همبستگی با نمره کل تصحیح‌شده بیشتر از $0/30$ برخوردارند. مثبت بودن تمام ضرایب همبستگی حاکی از آن است که تمام گویه‌ها همسو با نمره کل مقیاس هستند و همه ضرایب در دامنه $0/350$ تا $0/646$ قرار می‌گیرند.

برای انجام تحلیل عاملی، ابتدا با استفاده از دو آزمون متداول کرویت بارتلت^۱ و شاخص حجم نمونه کیزر-میر-اولکین^۲ مناسب بودن داده‌های به‌دست‌آمده از مطالعه برای تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کرویت بارتلت ($268/84 = \chi^2$ کای اسکوتر تقریبی با درجه آزادی ۴۵) که غیر صفر بودن دترمینان ماتریس همبستگی‌ها را نشان می‌دهد، معنادار بود ($P < 0/001$) که حاکی از موجه بودن اجرای تحلیل عاملی از نظر آماری است. شاخص حجم نمونه کیزر-میر-اولکین نیز برابر $0/743$ به دست آمد. حداقل مقدار قابل قبول $0/7$ است و در نتیجه از کفایت مطلوب حجم نمونه برای انجام تحلیل عاملی حکایت دارد.

جهت رواسازی و تأیید ساختار عاملی مقیاس خود

2. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

1. Bartlett's test

شکل ۱. مدل اندازه‌گیری کل پرسشنامه در حالت تخمین استاندارد

جدول ۳ برآورد پارامتر b، پارامتر استاندارد B و نسبت بحرانی را نشان می‌دهد.

جدول ۳. پارامترهای مدل اندازه‌گیری در تحلیل عاملی تأییدی

گویه‌ها	برآورد پارامتر b	پارامتر استاندارد B	نسبت بحرانی (t)
گویه ۱	۱/۳۹	۰/۵۰	*۷/۰۹
گویه ۲	۰/۸۹	۰/۴۶	*۶/۵۴
گویه ۳	۱/۰۸	۰/۷۱	*۱۱/۰۱
گویه ۴	۰/۸۶	۰/۴۹	*۶/۸۵
گویه ۵	۰/۵۳	۰/۳۸	*۵/۲۲
گویه ۶	۱/۲۷	۰/۶۰	*۸/۷۱
گویه ۷	۲/۰۶	۰/۶۹	*۱۰/۳۱
گویه ۸	۰/۸۷	۰/۵۶	*۸/۲۳
گویه ۹	۱/۴۲	۰/۷۷	*۱۲/۱۹
گویه ۱۰	۱/۷۸	۰/۷۴	*۱۱/۳۱
گویه ۱۱	۱/۳۲	۰/۶۵	*۹/۶۴

*p<۰.۰۱

شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش مدل تک عاملی مقیاس مفهوم خود فراشخصی

مدل	χ^2	df	P value	χ^2/df	RMSEA	SRMR	GFI	CFI	NFI	IFI	NNFI
تک عاملی	۹۹/۰۷۴	۳۸	۰/۰۰۱	۲/۶۰۷	۰/۰۹۶۹	۰/۰۵۵۲	۰/۹۱۷	۰/۹۱۲	۰/۸۷۴	۰/۹۱۴	۰/۸۷۳

هست. سایر شاخص‌های محاسبه‌شده از شاخص‌های نیکویی برازش که عبارت‌اند از GFI، CFI، NFI، NNFI و JFI، مقادیری بین صفر تا یک را می‌توانند اتخاذ کنند که هر چه مقدار آن‌ها به یک نزدیک‌تر باشد، مدل از برازش بهتری برخوردار است [۳۳].

این مقادیر در صورتی که بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشند، بر برازش بسیار مطلوب و بسیار مناسب و در صورتی که بزرگ‌تر از ۰/۸۰ باشند، بر برازش مطلوب مدل دلالت دارند [۳۴]. مقادیر محاسبه‌شده این شاخص‌ها در این پژوهش برای مدل موردنظر به ترتیب عبارت‌اند از ۰/۹۱، ۰/۸۷، ۰/۹۱ و ۰/۸۷ که دلالت بر مطلوب و بسیار مطلوب بودن مدل به‌دست‌آمده دارند. در مجموع می‌توان گفت نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از برازش بسیار خوب مدل تک عاملی است (نمودار ۱).

در ادامه روایی همگرا این مقیاس از طریق محاسبه همبستگی پیرسون با زیر مقیاس‌های خیال‌پردازی، همدلی و دیدگاه‌گیری از مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی دیویس تأیید شد؛ بدین ترتیب که بین تک عامل پرسشنامه مفهوم خود فراشخصی با نمره هریک از سه زیرمقیاس رابطه مستقیم و معناداری ($p < 0/05$) وجود دارد.

روایی واگرایی پرسشنامه مفهوم خود فراشخصی نیز از طریق محاسبه همبستگی پیرسون با مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (DASS-21) تأیید شد؛ بدین صورت که بین کل مقیاس با نمره هر یک از زیرمقیاس‌های افسردگی، اضطراب و تنیدگی رابطه معکوس و معناداری ($p < 0/05$) وجود دارد (جدول ۴).

همان‌طور که شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهد، داده‌های پژوهش حاضر با ساختار عاملی و زیربنایی نظری این پژوهش برازش مناسبی دارد و بیانگر اعتبار سازه است. در ارزیابی برازش مدل، مجذور خی یک شاخص سنتی و رایج است که عدم معناداری آن در سطح ۰/۰۵ نشان‌دهنده برازش بسیار مناسب مدل است [۲۹]، با این حال این شاخص با محدودیت‌های قابل توجهی مواجه است که از جمله بارزترین این محدودیت‌ها، حساسیت به حجم نمونه است [۳۰]. از آنجایی که مجذور خی در اصل یک آزمون معناداری آماری است، کاربرد آن در نمونه‌های بزرگ، تقریباً همیشه منجر به رد شدن مدل شده و از طرف دیگر، در نمونه‌های کوچک توان خود را از دست می‌دهد. برای حل این مشکل و کاهش اثر حجم نمونه، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی معرفی شد [۳۱]. اگرچه مجذور خی نسبی فاقد یک مقدار ثابت به‌عنوان نسبت قابل قبول است، الکسوپالس^۱ و کالیتینیدس^۲ [۳۲] مقادیر کمتر از ۳ و تاپاچنیک^۳ و فیدل^۴ [۳۰] مقادیر کمتر از ۲ را به‌عنوان نسبت قابل قبول برای این شاخص جهت برازش بسیار مطلوب مدل معرفی کرده‌اند. χ^2 نسبی در مدل بررسی‌شده برابر با ۲/۶ است که نشانگر برازش مطلوب مدل است. شاخص بعدی RMSEA است که اگر کوچک‌تر از ۰/۱ باشد بر برازش مطلوب مدل دلالت دارد [۳۳] و نشانگر این است که خطای اندازه‌گیری در مدل کنترل‌شده است. میزان محاسبه‌شده آن در مدل موردنظر برابر با ۰/۰۹ و نشانگر برازش مطلوب مدل به‌دست‌آمده پژوهش حاضر است. شاخص SRMR نیز در صورتی که کوچک‌تر از ۰/۰۹ باشد حاکی از مناسب بودن مدل است [۳۱] که مقدار محاسبه‌شده آن در این پژوهش برابر با ۰/۰۵

جدول ۵. آلفای کرونباخ و همبستگی همگرا و واگرایی عوامل پرسشنامه مفهوم خود فراشخصی

همبستگی پیرسون با مقیاس DASS-21			همبستگی پیرسون با مقیاس واکنش‌پذیری بین فردی			آلفای کرونباخ	عامل مفهوم خود فراشخصی
افسردگی	اضطراب	تنیدگی	همبستگی پیرسون با همدلی	همبستگی پیرسون با دیدگاه‌گیری	همبستگی پیرسون با خیال‌پردازی		
-۰/۴۲۰	-۰/۴۷۰	-۰/۳۹۰	۰/۳۳۱	۰/۳۳۹	۰/۲۰۷	۰/۸۲۶	
۰/۰۵	۰/۰۱	۰/۰۵	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	—	معناداری

3. Tabachnick

4. Fidell

1. Alexopoulos

2. Kalaitzidis

این یافته با نتایج تحقیق شاپیرو^۱، شوارتز^۲ و بونر^۳ [۳۷] و هانلی^۴، بیکر^۵ و گارلند^۶ [۱۶] هماهنگ است. از سوی دیگر در بررسی روایی واگرا با توجه به اینکه تحمل ابهام در افرادی با مفهوم خود فراشخصی بیشتر است [۴] انتظار داشتیم که رابطه منفی معناداری بین این سازه و سازه اضطراب باشد. از سوی دیگر با توجه به اینکه این افراد با دیگران و جهان احساس یکپارچگی می‌کنند؛ بنابراین میزان توجه و تمرکز افراطی بر خود که یکی از عوامل افسردگی است در این افراد کم می‌شود و به تبع آن کمتر احساس افسردگی می‌کنند. نتایج پژوهش حاضر همبستگی منفی و معناداری را بین این سازه و اضطراب و افسردگی و استرس نشان داد که از روایی واگرایی این ابزار حمایت می‌کند. این یافته از نتایج پژوهش دسیکو و استرونیک (۲۰۰۷) حمایت می‌کند. آن‌ها در پژوهش خود نشان دادند که میان مفهوم خود فراشخصی و اضطراب، همبستگی منفی وجود دارد.

در مجموع باید اشاره کرد که با شکل‌گیری موج چهارم روان‌شناسی، در اواخر دهه شصت میلادی، روان‌شناسی فراشخصی در صدد آن برآمد تا به مطالعه علمی تفکر عرفانی و اشراقی که متعلق به فرهنگ شرق بود، بپردازد [۳۸]. بدیهی است بسیاری از مفاهیمی که در این رویکرد مورد مطالعه قرار می‌گیرد، ریشه در فرهنگ شرق دارد و به ظرفیت‌هایی در انسان اشاره می‌کند که به شکل سیستماتیک در تئوری‌های رفتاری نگر (موج اول)، روان تحلیل‌گری (موج دوم) و انسانی نگر (موج سوم) مورد توجه قرار نگرفته است [۳۹]. در این گستره سازه‌های مختلفی مورد نظر قرار گرفته‌اند که یکی از آن‌ها تفسیر خود فراشخصی است. هدفمند بودن و معناداری در زندگی، احساس پیوستگی میان خود و دیگران، صلح درونی، احساس تعلق و مسئولیت نسبت به جهان همه نشانگرهایی از تفسیر خود فراشخصی هستند و در فرهنگ ایران سابقه طولانی دارند.

تفسیر خود فراشخصی در فرهنگ ایران و عرفان به‌عنوان نتیجه سیر انفسی بیان شده است و در عرفان اسلامی و به‌ویژه آموزه‌های مولانا اهمیت ویژه‌ای دارد. بنا بر اعتقاد مولانا نفس انسان مجرد از ویژگی‌های مادی است و ماهیت آن را آگاهی تشکیل می‌دهد. انسان برای آن‌که به مراتب رشد شخصیتی و آگاهی برسد باید به خودشناسی بپردازد تا به آگاهی نابی که تجلی خداوند است دست پیدا کند؛ اما بر سر این مسیر موانعی از سنخ امور اخلاقی و نفسانی مانند شهوت، غرور،

به‌منظور بررسی اعتبار نسخه فارسی مقیاس MPS، ضریب همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و تنای ترتیبی بررسی شد. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۶ محاسبه شد. از آنجایی که مقدار مناسب آلفا برای اعتبار یک مقیاس بزرگ‌تر از ۰/۷ است [۳۳]، مقدار آلفای محاسبه‌شده مقیاس حاضر، نشان‌دهنده اعتبار مناسب است. تنای ترتیبی کل مقیاس نیز برابر با ۰/۸۴ محاسبه شد و برای اعتبار یک مقیاس، مقادیر بالاتر از ۰/۸ قابل قبول می‌باشند [۳۴].

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر نسخه فارسی مقیاس خود فراشخصی را معرفی نموده و ویژگی‌های روان‌سنجی آن را بررسی کرده است.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی این مقیاس، نشان‌دهنده یک ساختار تک عاملی در نمونه ایرانی است. این یافته همگام با یافته دسیکو و استرونیک [۴] نشان می‌دهد که این بعد از مفهوم خود، مستقل از ابعاد دیگر مفهوم خود بوده است؛ تمام گوپه‌های مقیاس از بار عاملی قابل قبولی برخوردارند و یک عامل مجزا را تشکیل می‌دهند. به نظر می‌رسد سوالات این پرسشنامه از همسانی درونی بالایی برای سنجش مفهوم خود فراشخصی برخوردارند؛ زیرا تنها بر روی یک عامل بار گرفته‌اند. در تحلیل عاملی تأییدی انجام‌شده بر روی مقیاس، معناداری شاخص‌های نکویی برازش، دلالت بر مدل تک عاملی مفهوم خود فراشخصی دارد. در بررسی اعتبار از محاسبه آلفای کرونباخ نیز استفاده شد، همگام با یافته‌های آرکنوی و همکاران [۱۳]، دسیکو و استرونیک [۴]، مارا، دسیکو و استرونیک [۱۴] و پاسمور [۱۵] هماهنگی درونی این پرسشنامه نیز تأیید شد.

جهت بررسی روایی همگرا از سه زیر مقیاس پرسشنامه واکنش‌پذیری بین فردی استفاده شد. واکنش‌پذیری بین فردی شالوده روابط موفق و رودررو را شکل می‌دهد و شامل احساس نگرانی همدلانه، دیدگاه‌گیری (دیدن مسائل از زاویه دید دیگران) و تخیل (هماندسازی هیجانی با شخصیت‌های فیلم‌ها و کتاب‌ها) است. انتظار داشتیم افرادی دارای خود فراشخصی که با انسان‌ها و جهان احساس وحدت و یکپارچگی می‌کنند، در روابط اجتماعی نیز درک شناختی و هیجانی و همدلی بیشتری داشته باشند؛ بنابراین فرض بر آن بود که بین نمرات پرسشنامه مفهوم خود فراشخصی و زیرمقیاس‌های واکنش‌پذیری بین فردی رابطه معناداری وجود داشته باشد.

4. Hanley
5. Baker
6- Garland

1. Shapiro
2. Schwartz
3. Bonner

بودائی در اشکال و آموزه‌های اخلاقی در بستر تصوف ایرانی متبلور و متجلی شده است [۴۱]. درواقع مکتب عرفان خراسانی به دلیل هم‌جواری جغرافیایی و به سبب مجاورت فرهنگی تأثیر زیادی از عرفان بودائی پذیرفته است [۴۳] و به همین دلیل مفهوم تفسیر خود‌فراشخصی با مفاهیم این رویکرد ارتباط بسیار نزدیکی دارد.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه مذکور در جمعیت دانشجویان بود، جهت تعمیم نتایج، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی این ویژگی‌ها در سایر گروه‌های جامعه بررسی شود. انتزاع خود بر اثر تجربه‌های زندگی تغییر می‌یابد و در نتیجه سن یکی از عوامل مهم در این زمینه است، بهتر است این پژوهش در گروه‌های سنی دیگری نیز انجام شود. در نهایت این سازه، مفهومی وابسته به فرهنگ است و پژوهش‌ها نشان می‌دهد که خود‌فراشخصی در بعضی از خرده‌فرهنگ‌ها مانند فرهنگ بودائی بیشتر دیده می‌شود [۱۱]؛ بنابراین بهتر است این پژوهش در خرده‌فرهنگ‌های مختلف ایرانی نیز اجرا گردد.

منابع

1. Cross, S. E., et al. The What, How, Why, and Where of Self-Construal. *Personality and Social Psychology Review*, 2011; 15(2): 142-179.
2. Markus, H. R., & Kitayama, S. Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 1991; 98(2), 224-253.
3. Cross, S. E., et al. The relational-interdependent self-construal and relationships. *J Peers Soc Psychol*, 2000; 78(4): 791-808.
4. DeCicco, T. L., & Stroink, M. L. A third model of self-construal: The metapersonal self. *International Journal of Transpersonal Studies*, 2007; 26: 82-140-9
5. Piedmont, R. L. Does Spirituality Represent the Sixth Factor of Personality? *Spiritual Transcendence and the Five-Factor Model. Journal of Personality*, 1999; 67: 985-1014. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00080>
6. Cloninger, C. R., Przybeck, T. R., Svrakic, D. M., & Wetzel, R. D. *The Temperament and Character Inventory: A guide to its development and use*. St. Louis, MO: Washington University, Center for Psychobiology of Personality, 1994

۷. شیرافکن، سلطان‌علی، شهیدی، شهریار، وست، ویلیام. روان‌درمانی و معنویت، ۲۰۰۲؛ رشد: ۲۰-۲۵

خودستایی و گاهی موانعی از جنس معرفتی و شناختی مانند از خودبیگانگی، اشتغال به خود کاذب، تکیه بر وهم و خیال و تقلید در معرفت وجود دارد. مولانا برای فائق آمدن بر این موانع بر مراقبه و خلوت‌گزینی تأکید می‌کند. در نهایت نتیجه این سیر درونی و فائق آمدن بر موانع اخلاقی و معرفتی منجر به فنا و احساس وحدت است که انسان با تمام موجودات جهان احساس وحدت و یکپارچگی می‌کند [۴۰].

بنابراین همان‌طور که بیان شد، تفسیر خود‌فراشخصی مفهومی است که نه تنها ارتباط نزدیکی با فرهنگ عرفانی ایران دارد بلکه تا حدودی بر اساس مفاهیم این فرهنگ شکل گرفته است.

در تفسیر خود‌فراشخصی، فرد نه تنها به لحاظ شناختی و ارزشی احساس وحدت و یکپارچگی با جهان می‌نماید؛ بلکه وجود چنین ساختاری در خود زمینه‌ساز شکل‌گیری شفقت و دلسوزی نسبت به دیگران نیز می‌شود. در چنین بافتی فرد خود را بزرگ‌تر از یک خود منزوی و تنها می‌بیند و این مفهوم با درک سطوح بالاتر رشد انسانی در ارتباط است [۴۱]. بنابراین می‌توان گفت یکی از نتایج شکل‌گیری خود‌فراشخصی دوری از خودمحوری و احساس شفقت و همدلی با دیگران است. زمانی که با انسان‌ها و موجودات دیگر احساس یکپارچگی و وحدت شکل می‌گیرد ما خود را با دیگر موجودات همدل می‌بینیم و درواقع احساسات آن‌ها را درمی‌یابیم، دیگر تو و منی وجود ندارد و انسان از خودمحوری آزاد شده و به سمت دگر خواهی و شفقت بر انسان‌ها حرکت می‌کند. این وضعیت در طول تاریخ ایران، به خصوص در شرایطی که کشور با تهدید و جنگ روبه‌رو بوده و در شرایط بحران فراوان دیده شده است.

موضوع وحدت انسان و هستی در شعر و ادبیات کلاسیک ایران نیز محور مفهومی اشعار بیشتر شاعران عارف ایرانی مانند، جامی، هاتف اصفهانی، مولانا، سعدی و حافظ است. این مفهوم به اندازه‌ای در فرهنگ ایران برجسته و مورد توجه است که زاده محمدی [۴۲] در نظریه روان‌شناسی وحدت‌گرا (اعتقاد به وجود هفت گرایش بنیادی و همگانی در ساختار روان‌شناسی انسان) گرایش هفتم را گرایش فطری به وحدت و یکپارچگی، درک معنادار خویشتن، میل به پرستش و اتصال به هستی (خدا)، حس جاودانگی و بودن با هستی می‌داند.

گرچه نمونه‌های مورد اشاره از مصداق‌های عمومی این نوع از تفسیر خود در فرهنگ ایران است؛ اما، به‌طور خاص همان‌طور که استرونیک [۱۱] بیان می‌کند این نوع از تفسیر خود از فرهنگ بودیسم نشئت گرفته و سنت و عناصر فرهنگ

۱۷. استیس، والتر ترنس، بهاءالدین خرمشاهی، عرفان و فلسفه، ۱۳۷۹. بهاءالدین خرمشاهی، تهران، انتشارات سروش، چاپ اول.
18. Hair, J.F. *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, 2006 New York: NJ Pearson Prentice Hall.
19. Kline, P. *Psychometrics and psychology*. London, 1979; Academic Press.
20. Bryant, F.B., & Yarnold, P.R. Principal components analysis and exploratory and confirmatory factor analysis. In L. G. Grimm & R. Yarnold (Eds.), *Reading and understanding multivariate statistics*, 1995; 99-136 Washington, DC: American Psychological Association.
21. Gorsuch, R.L. *Factor analysis* (2nd ed.), 1983. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
۲۲. فراهانی ح. ا.، روشن چسلی، ر. ضروریات طراحی و رواسازی مقیاس‌های روانشناختی: راهنمایی برای پژوهشگران. *روانشناسی بالینی و شخص، ۱۳۹۸؛ ۱۷(۲): ۱۹۷-۲۱۲*
http://cpap.shahed.ac.ir/article_2917.html
23. Davis, M. H. Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality*, 1983; 44, 113-126
۲۴. فیض‌آبادی، زهرا؛ فرزاد، ولی اله؛ شهرآرای، مهرانز. تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی آزمون فهرست واکنش‌های بین فردی. *روان‌شناسی و علوم تربیتی* ۱۳۷۸؛ ۳۸(۳).
25. Lovibond, S.H. & Lovibond, P.F. *Manual for the Depression Anxiety Stress Scales*. Sydney. The Psychology Foundation of Australian Inc, 1995.
۲۶. اصغری مقدم، محمدعلی، ساعد، فؤاد، دیباج نیا، پروین و زنگنه، جعفر. بررسی مقدماتی اعتبار و پایایی مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و استرس (DASS) در نمونه‌های غیر بالینی. *دوماهنامه علمی پژوهشی دانشور رفتار/ دانشگاه شاهد* ۱۳۸۷؛ ۱۵(۳۱): ۲۳-۳۸.
۲۷. صاحبی، علی، اصغری، محمدجواد و سالاری، رضیه سادات. اعتبار یابی مقیاس افسردگی، اضطراب و تنیدگی (DASS-21) برای جمعیت ایرانی. *فصلنامه روانشناسان ایرانی*، ۱۳۸۴؛ ۱(۴): ۲۹۹-۳۱۲.
28. Gjerding, L., Caplehorn, J.R.M., & Clausen, T. Cross-cultural adaptation of research instruments: Language, setting, time and statistical considerations. *Medical Research*
8. Morris, B. *Anthropology of the self: The individual in cultural perspective*, 1994. London: Pluto Press.
9. Inada, K.K. *Buddho-Taoist and Western metaphysics of the self*. In D. Allen (Ed.), *Culture and self: Philosophical and religious perspectives*, East and West, 1997; Boulder, CO: Westview Press: 83-93
۱۰. جان‌بزرگی، م. درمان چندبعدی معنوی: امکان تبیین پدیده‌های روانی (سلامتی و اختلال) با سازه‌های معنوی شخصیت بر اساس منابع دینی. *روانشناسی بالینی و شخصیت*، ۱۳۹۵؛ ۱۴(۲): ۱۸۹-۱۷۳
11. Stroink, M., & DeCicco, T. Culture, religion, and the underlying value dimensions of the metapersonal self-construal. *Mental Health, Religion & Culture*, 2011; 14(9), 917-934. <https://doi.org/10.1080/13674676.2010.536979>
12. Stroink, M.L., DeCicco, T.L., Mehta, S., & Sathanathan, S. The independent, interdependent, and metapersonal self-construals: Unique pathways to well-being. Paper presented at the Canadian Psychological Association Annual Convention. Montreal, PQ, 2005
13. Arnocky, S., Stroink, M., & DeCicco, T. Self-construal predicts environmental concern, cooperation, and conservation. *Journal of Environmental Psychology*, 2007; 27(4), 255-264. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2007.06.005>
14. Mara, C. A., DeCicco, T. L., & Stroink, M. L. An investigation of the relationships among self-construal, emotional intelligence, and well-being. *International Journal of Transpersonal Studies*, 2010; 29(1), 1-11
15. Passmore, H.-A. Noticing nature : individual and social benefits of a two-week photography intervention (T). University of British Columbia, 2015. Retrieved from <https://open.library.ubc.ca/collections/ubctheses/24/items/1.0166501>
16. Hanley, A. W., Baker, A. K., & Garland, E. L. Self-interest may not be entirely in the interest of the self: Association between selflessness, dispositional mindfulness and psychological well-being. *Personality and Individual Differences*, 2017; 117, 166-171. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.05.045>

37. Shapiro, S. L., Schwartz, G. E., & Bonner, G. Effects of Mindfulness-Based Stress Reduction on Medical and Premedical Students. *Journal of Behavioral Medicine*, 1998; 21(6): 581-599. <https://doi.org/10.1023/A:1018700829825>
38. Kaspro, M. C., & Scotton, B. W. A review of transpersonal theory and its application to the practice of psychotherapy. *The Journal of Psychotherapy Practice and Research*, 1999; 8(1): 12-23. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9888104>
39. SUTICH, A. J. The founding of humanistic and transpersonal psychology: A personal Account, 1976; unpublished doctoral dissertation; Saybrook Graduate School, San Francisco.
۴۰. احمدپور مبارکه، م؛ خواجه گیر، ع. موانع و آثار سیر انفسی انسان در بینش عرفانی مولانا با تأکید بر مثنوی. ادبیات عرفانی، ۲۰۱۴؛ ۶(۱۰): ۲۰۸-۱۸۱
41. Park, C. L. Religion as meaning-making framework in coping with life stress, *Journal of Social Issues*, 2005; 61 (4): 707-729.
۴۲. زاده محمدی، ع. روان‌شناسی وحدت‌مدار (کیمیای وحدت)، ۱۳۸۹؛ تهران: قطره
۴۳. ضیایی، س. ع. تأثیرپذیری تصوف ایرانی از آیین بودا با تمرکز بر اندیشه مُدارا طلبی، شفقت بر خلق. فصلنامه مطالعات شبه‌قاره، ۱۳۹۳؛ ۶(۲۱): ۱۱۸-۹۹
- Methodology, 2010; 10 (13): 1-10.
29. Nunnally, J. Bernstein, I. *Psychometric Theory*, 1994. New York: McGraw-Hill.
30. Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. *Using multivariate statistics*. 6th edition. Pearson education Inc, 2013
31. Barrett, P. Structural equation modelling: Adjudging model fit. *Personality and Individual Differences*, 2007; 42 (5): 815-24.
32. Alexopoulos, D.S., & Kalaitzidis, I. Psychometric properties of Eysenck personality Questionnaire, short scale in Greece. *Personality and Individual Differences*, 2004; 37: 1205-1220.
33. Wheaton, B., Muthen, B., Alwin, D.F. & Summers, G. Assessing reliability and stability in panel models, *Sociological Methodology*, 1977; 8 (1): 84-136.
34. Hu, L. Bentler, P. Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analyses: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modelling*, 1999; 6(1): 1-55.
35. Helms, J.E., Henze, K.T., Sass, T.L., Mifsud, V.A. Treating Cronbach's alpha reliability coefficients as data in counseling research. *The Counseling Psychologist*, 2006; 34(5): 630-660.
36. Raykov, T. & Marcoulides, G.A. *An Introduction to Applied Multivariate Analysis*, 2008; New York: Routledge, Taylor & Francis Group.